

njave, ki je ključ do Sredozemskega morja, z moderno tehniko orožja povsem spremenil.

Zastarelost trdnjave

Take trdnjave, kakor je Gibraltar, ne bi dandanes nihče več zidal. Znak najmodernejših trdnjav teh dni je velika razsežnost in globoka razčlenitev. Gibraltar pa samega sebe zapira. Moderna trdnjava je tako rekoč gibljiva, ker se v njeni prostornini premikajo čete in morejo iz zaledja prihajati divizije na ogrožena mesta. Obramba Gibraltarja pa je negibna, mora se zadovoljiti s tem, kar vsebuje in kolikor streliva, orožja in prehrane je še od prej v njej. Torej čeprav bi bila trdnjava opremljena z najmodernejšim orožjem, je treba reči, da je trdnjava zastarela.

Težko in lahko trdnjavsko topništvo

Vprav orožje pa je na Gibraltarju zastarano. Večidel mislimo, da ima trdnjava težko topništvo. Zares so ondi dolgocevniki topovi 30 do 23 cm kalibra. A 30 cm je le malo in še ti niso najmodernejši. Isto velja o 23 cm topovih, ki jih je baje več.

Glede na srednje topništvo pa je na Gibraltarju še slabše. Večina teh topov je povsem zastarana. Stojijo v kazematah, ki so jih že pred stoletji vsekali v skalo. To so galerije z vrati, a ta naprava ni več varna spričo modernih topov. Ob morski strani je lahko topništvo. Ti topovi so za napade na morju in so bržkone tudi zastareli.

Protiletalske baterije

Edino, kar je na Gibraltarju novo in moderno, so protiletalske baterije najmodernejšega kova. To je poskrbel poslednji guverner general Ironside.

A vprav s protiletalskim streljanjem se odkrije Ahilova peta — ranljiva točka — Gibraltarja. Protiletalska obramba mora biti na prostem in s tem se obrne pogled na baterije, ki so prav tako na prostem. Trdnjava Gibraltar je na ta način v oblasti križnega ognja nasprotnika, in vse orožje, ki je na prostem, bo na ta način brezpogojno uničeno.

Tako je možno na Gibraltarju onemogočiti vsakršno obrambo zračnih napadov. Ker morajo protiletalski topovi streljati na vse strani, so razporejeni po nezavarovanih mestih te trdnjavske skale, in sicer po najvišjem grebenu. Ondi pa se nudi sovražnemu topništvu najjasnejši cilj.

Topništvo brez kritja

Isto velja o težkem topništvu, ki je skoraj vse na prostem. Topovi 30 cm kalibra so na primer prav tako na vrhu grebena, in sicer prav tako le zato, da morejo streljati na vse

strani. Kar se tiče 23 cm topov, so večinoma na terasah, ki so jih napravili na južnovzhodnem obronku skale. Tudi ti so torej kar na prostem. Seveda jih je mogoče obstreljevati z morja.

Po vsem tem je dognano, da nima protiletalsko topništvo in težko topništvo nobene kritja spričo sovražnika. Bistveni obrambni deli gibraltarske trdnjave so torej v nevarnosti, da bi bili že koj v začetku napada uničeni, seveda le tedaj, če bi bil nasprotnik dovolj močan.

Obramba

Resnična težkoča pri napadu na Gibraltar je ista, kakor je bila že pred stoletji, namreč lega trdnjave, ki stoji deloma na skali, deloma pa v skali. Stoji na nekakšnem polotoku, ki je na severu z 1 km širokim zemeljskim pasom združen s kopno zemljo.

Če bi pehota napadla Gibraltar, bi težko izvedla napad, ker ni prostora za razvoj. Vprašanje je, kaj bi mogla trdnjava sama storiti v svojo obrambo. Najprej je moči na zemeljski progi opraviti razne pionijske ukrepe. Pravijo celo, da je vsa ta proga podminirana, in prav lahko bi se ta 1000 m široki prostor zožil na nekaj sto metrov širine.

Dalje je vse srednje topništvo osredotočeno na sever, na zemeljsko progo. Sicer so pa ti srednji topovi zastarani. Vendar so to baterije, ki so vzdane v skalo, dasi v starokopitne galerije. Brez dvoma so Angleži storili vse, da so že dane težkoče za napadalca na vse mogoče načine še povečali.

Težki nemški možnar v položaju na francoski obali, ki bo streljal ob pričetku nemške ofenzive čez morje v Anglijo

Ogljene ščetke

dobavlja najhitreje
za vse vrste električnih strojev in
aparatur
Domača tvrdica

RUDOLF PASPA
Zagreb, Koturaška 69

Dve različni nalogi

Gibraltar mora izpolnjevati dve različni nalogi. Prva je ta, da nudi angleškemu brodogradu oporišče, druga pa, da opravlja nadzorstvo nad morskorožino ali jo v sili napre.

Za primer napada pomorsko oporišče za brodogradje odpade

Če bi se pojavili kakršni koli vojaški dogodki na gibraltarskem področju, ne bi mogla trdnjava nič več biti oporišče angleškega brodogradu. Vojno pristanišče v Gibraltarju, čigar oba vhoda sta z mrežami in hodi zavaranana proti podmornicam, je nezavarovano v oblasti nasprotnikovih baterij. Če bi sovražnost izbruhnila, bi Gibraltar kot oporišče brodogradja odpadel, in če angleška pomorska oblast tega ne bi hotela razumeti, bi prvi del napada na Gibraltar takoj s topovskim ognjem in z bombami uničila vojno pristanišče.

Drugi del napada

Drugi del napada pa je zavzetje skale same. Mogoče bi bilo s topovskim ognjem in z letalskimi napadi uničiti trdnjavsko topništvo in tako ogroziti skalo nad morskorožino. Da bi zavzetje morske ožine uspelo, pa bi bilo treba obvladati tudi kopno vojsko na Gibraltarju. To je treba storiti s pehoto, dasi v zvezi z vsem drugim orožjem. Pomisliti je treba pri tem še na to, da se Gibraltar ne bi mogel več upirati letalskim napadom, da bi padaleci zasedli zemeljsko progo, da bi se mogle slednjič izkrcati sovražne čete — torej je Gibraltar vendarle premagljiv! Mogoče pa bo padel Gibraltar v Londonu — za zeleno mizo — a ne v Gibraltarju?

**SLEHERNI SLOVENE SE MORA ŽIVO
ZAVEDATI, DA MOREMO LE V MOČNI
JUGOSLAVIJI OHRANITI NARODNO IN
VERSKO SVOBODO, SLOVENSKO OMIKO,
PESMI IN UMETNOST.**

(Dr. Jože Jeraj v knjigi »Slovenci in Jugoslavija«, ki se dobi za 2 din v prodajalnah Tiskarne sv. Cirila.)

petne. Drugače tako zasmehovani dolgočasnec se je hrabro držal. Ni se bal kanonade, ne tankov. Njegovi prirodni sovražniki so izginili, lov na divjad je bil na bojiščih s puško prepovedan. Zato so se zajci zelo razmnožili. Tudi ptice so ostale in mnoge pevke so vsako jutro ob basu težkega topništva vežbale grla. Neka lastavica se je ugnezdila komaj meter proč od zakrite cevi strojne puške, ki je stalno regljala smrtonosno pesem predse.

30 krat so vpadli Nemci v Francijo. Francoski zgodovinar Victor de Saint-Genis, avtor znane knjige »Dedni sovražnik«, ki je izšla l. 1876., je v svoji knjigi opisal vse nemške vpade na francosko ozemlje in je ugotovil, da so Nemci vpadli v Francijo že 28-

kakor je obljubila, en mesec in da mu bo po najboljši moči gospodinjala; toda delj ko štiri tedne ne more ostati, ker ima le toliko dopusta. Možu se je obraz spalil, ni pa je vprašal, kje je in kaj dela. Tilka se je tudi izognila nadaljnjemu razgovoru in se je posvetila gospodinjstvu s tako vnemo, kakor da misli za zmeraj ostati. Poslom nasproti je bila resno prijazna, dobro jim je kuhala, zahtevala pa je natančen red. Zaradi tega so jo spoštovali in jo imeli radi. Z možem je bila še zmeraj hladna in je spregovorila le toliko, kolikor je moralo biti. Kljub temu jo je ob vsaki priliki poiskal in je zadovoljno gledal, kako skrbno in spretno gospodinja. Večkrat mu je pogled otožno obvisel na njeni postavi. Zdela se mu je lepša in mikavnejša ko kdajkoli, stari, ljubi spomini so se mu budili in včasih ga je hotelo srce premagati, tako da je že bil na tem, da bi ji odkril vse, kar je čutil in mislil. Toda njeno hladno vedenje mu je ubranilo. Seveda ji je bila znana sramota, ki se je držala njegovega imena, in gotovo bi mu ne verjela, če bi ji zatrjeval, da je nedolžen.

Ženi ni ušlo, da bi se ji mož rad približal. Smilil se ji je, toda s silo je premagovala ljubezen, ki je tudi v njenem srcu jela znova kliti. Na združitev je tem manj mislila, ker je bila prepričana, da ji je bil nezvest, in ga ni mogla več spoštovati. Pa vsaj odkrito bi ji naj priznal svojo krivdo in naj bi jo skesano prosil za odpuščanje! Na to pa je zaman čakala. On ni mogel premagati svoje

plahosti in svojega še vedno živega ponosa, ona pa je menila, da je pod njeno žensko častjo, da bi rekla prvo besedo, ko ji je toliko hudega prizadejal. Tako sta živela eden zraven drugega, njuni srca pa nista našli eno do drugega.

Tilka je tudi zapazila, da moža še druge skrbi tarejo. Po ure in ure je presedel za mizo in je računal in venomer računal. Pogosto je hodil zdoma, vendar se je vsak večer vračal.

Večkrat je prišel tudi doktor Hudnik na Ledine in se je navadno dolgo pogovarjal z gospodarjem. Ker advokat prej kdaj Tilke še ni poznal, mu jo je Končnik lahko predstavil kot svojo gospodinjko, ki se piše Dobrovnik. Advokata je Tilkina lepota več ko iznenadila, laskal se ji je na vse načine, Tilka pa mu je vračala s prezirom in zaničevanjem.

Nekega večera se je Končnik pozno vrnil domov. Zapazil je na ženi nenavadno razburjenje. Ko je povedal, mu je Tilka, ko sta bila sama, rekla:

»Hudnik je bil tu; nesramen je. Če me ne bo pustil na miru, bom morala prej od hiše, kakor sem obečala.«

»Kaj?« je planil Končnik pokonci. »Ali ti je kaj storil?«

»Nadležen je bil,« je kratko odgovorila.

»Ta lump, falot! Temu lisjaku bom posvetil,« je rohnal mož. Kar kuhalo je v njem, s pestjo je udaril po mizi in jel ko nor po sobi gor in dol letati.

Spominjajmo se v molitvah rajnih!

Upokojeni g. župnik Maks Ocvirk umrl. V Celju je preminul g. Maks Ocvirk, upokojeni župnik pri Sv. Andražu pri Velenju. Rodil se je leta 1870. na Ostrožnem pri Celju. Študiral je v Celju in Mariboru ter je bil posvečen leta 1896. Kaplanoval je v Dravski dolini na Muti, v Vitanju ter Novi cerkvi. Leta 1913. je prišel za župnika k Sv. Andražu pri Velenju. Župnikoval je do upokojitve leta 1937. Pokoj je preživel v Šoštanju. Tudi kot upokojenec je rad pomagal v dušnem pastirstvu. Pokojni je bil znan prosvetni delavec ter pevovodja in ga bodo kot takega ohranili v hvaležnem spominu na vseh župnijah, na katerih je deloval. Pokopali so ga zadnjo nedeljo na celjskem mestnem pokopališču. Blagemu in tihemu gospodu bodi Vsemogočni večni plačnik, sorodstvu naše sožalje!

V visoki starosti ga je poklical Bog po večno plačilo. Iz Brezna ob Dravi poročajo: V ponedeljek, 5. avgusta, ob 20 je umrl tukajšnji posestnik in dolgoletni ključar cerkve Matere božje v Breznu Janez Rižnik, p. d. Gros. Rojen je bil leta 1856. je torej dopolnil 84 let. Poročen je bil od leta 1883. z Apolonijo Sgerm; bil je oženjen 37 let, cerkveni ključar pa je bil 38 let. V zakonu se mu je rodilo 11 otrok: devet dečkov in dve deklici. Osem sinov je bilo v svetovni vojni, zato je prejel od avstrijskega cesarja darilo. En sin, Franc, je v Ameriki. Pogreb blagega moža, ki se je lepo pripravil na smrt, je bil v sredo, 7. avgusta, ob štirih popoldne ob veliki udeležbi. Duhovniki so bili štirje pri pogrebu, tudi stari prijatelj rajnega g. župnik Vinko Lovrenčič iz Kaple je prišel. Pevsko društvo »Podvelka« mu je zapelo dve žalostinki. Dragi rajni naš prijatelj, Bog Ti večni mir in pokoj daj in večna luč Ti sveti naj! — Preostali naše sožalje!

90 letno mater so spremili k zadnjemu počitku pri Sv. Juriju ob Pesnici. Prošlo nedeljo smo spremili na zadnji poti 90 letno Marijo Leber iz Jedlovnika, mater našega priljubljenejšega dolgoletnega župana. Pokojnica je bila spoštovana in priljubljena daleč naokoli, saj je o tam pričal krassen sprevid pogrebecev od blizu in daleč na njeni zadnji poti. Bila je kremenit značaj prave slovenske kmečke matere. Lepi trdni kmečki domovi njenih otrok, ki vzorno gospodarijo na Jedlovniku in drugod, so temu dokaz. Svetila rajni večna luč, družini Lebrovi pa naše sožalje!

Stara žena je umrla pri Sv. Barbari v Haložah. Te dni smo pokopali staro ženo in užitarico Julijano Molnar iz Gruškovca. Rajna je bila dvakrat poročena in je preživela oba moža. Kot bivša viničarja sta s prvim možem na Koflarovem vključno kopici otrok z marljivostjo prištedila za nakup posestva, kjer je njen rajni Marko postavil lepa poslopja, v katerih gospodari sin Mihael Gabrovec, naš naročnik. Naj ji sveti večna luč, žalujočim pa naše sožalje!

Skrbna kmečka mati umrla v Gornjem gradu. V petek, 9. avgusta, smo spremili k večnemu počitku skrbno kmečko mater in gospodinjco

Marijo Krivec. Skozi 43 let je gospodinjila s svojim še živim možem na obširnem Budnovem posestvu. V zakonu sta imela devet otrok, katere sta vzgojila v krščanskem duhu. Naj bo dobri Bog obilen plačnik pokojni mamici za vso njeno skrbnost in ljubezen! Žalujočim naše sožalje! — Na sedmini se je nabralo 200 din za novo bogoslovje v Mariboru. Iskrena hvala!

Umrla v cvetu mladosti na Svetinjah pri Celju. Žalostno so zapeli zvonovi na nam naznanili, da se je naša Milica Stih v najlepšem cvetu devetnajstih let preselila iz solzne doline v lepše življenje. Skoro leto dni je potrpežljivo prenašala muke zahrbtnje bolezni jetike, dokler je ni ljubi Bog poklical k sebi v večno blaženost. Kako je bila pri vseh priljubljena, je pričala množica ljudstva, ki jo je spremila na zadnji poti, in obilica cvetja, ki je zasula njen prezgodnji grob. Draga Milica, počivaj v miru! — Žalujočim naše sožalje!

Vojna in mirovna leta

Odkar se je pojavil človek na zemlji in dokler bo prebival na njej, so bile in bodo vojne. Zgodovinarji trdijo, da so bili na tem ljubelem svetu od pamtiveka medsebojni upori ter pokolji.

Šele pred kratkim je ugotovil romunski zgodovinar-učenjak, da je človeštvo od leta 1469. pred Kristusovim rojstvom do današnjega dne živelo v resničnem medsebojnem miru pičlih 290 let; 3118 let pa se je v vojnah med seboj bojevalo ter klalo in pobijalo. V tej dobi je bilo sklenjenih »za vedno« trajajočih 8000 mirovnih pogodb. Te pogodbe pa so že v teku šestih mesecev z močjo orožja zopet ugasnile.

Od vestfalskega miru, torej od konca tridesetletne vojne, je preteklo do danes 291 let. Od teh je bilo na svetu izvojevanih 44 važnih ter odločilnih vojn; to odgovarja povprečno eni vojni na šest do sedem let miru.

Nek drug zgodovinar, tokrat profesor na ameriškem vseučilišču Harvard, trdi, da lahko naštejemo v 2500 zgodovinskih letih 902 vojni in 1613 državljanskih klanj. Med vsemi stoletji, trdi ameriški profesor, je najbolj bojovito dvajseto stoletje, kojega vojni seznam je za 800 večji kakor prejšnjih stoletij. Ta strokovnjak v zgodovini nas pouči tudi

še o deželah, ki so se doslej največ bojevale. Na prvem mestu je Španija, ker je prebila 67% vseh let, odkar se je pojavila v zgodovini, v vojni z drugimi državami. Na drugem mestu sledi Anglija s 56%, zatem pride Francija s 50%, Rusija s 46%, Italija s 36 odstotki ter Nemčija z 20 odstotki. Stara Grčija in starodavni Rim sta se bojevala 57%, oziroma 40% svoje zgodovine. Združene ameriške države beležijo 14 odstotkov svoje zgodovine na račun vojn.

To vse ima na vesti starorimski vojni bog Mars. Kaj pa je izvršila njegov zvesti spremljevalec — smrt? Zgodovinske knjige nam dajejo tudi na to vprašanje odgovor.

V 30 največjih bitkah 16. stoletja so povprečno zmagovalci izgubili od svojega moštva 10%, premaganci pa 40%. Napoleon je pustil na bojnih poljanah 15 odstotkov svojih vojakov, medtem ko so imeli od njega premagani 20% mrtvih. In gole številke svetovne vojne? Od množine 65 milijonov med seboj se vojskujočih je padlo 8 milijonov. Na Nemčijo in Avstro-Ogrsko odpadejo trije milijoni, na zaveznike pa pet. To odgovarja en mrtev na osem vojakov.

S kakšnimi številkami nas bo presenetila še sedanja evropska vojna?

Dopisi

Dravska dolina

Sv. Ožbalt ob Dravi. Hvaležna in obenem prijetna dolžnost nam narekuje, da se spomnimo v našem kmečkem glasilu dvojnega jubileja našega priljubljenega g. dušnega pastirja Janeza Krušiča. Pred nedavnim je slavil v krogu svojih duhovnih tovarišev v Ožbaltu 25 letnico mašništva in 50 letnico rojstva. K dvojnemu slavu mu od srca čestita ožbaltška župnija z željo, da bi še dolgo let vneto deloval v naši majhni župniji pri oltarju, na prižnici in v šoli. Bogu smo hvaležni, da imamo krepkega, veselega in v vsakem

oziru postrežljivega dušnega pastirja, ki vztraja že nekaj let med nami siromaki, nas tolaži, vzpodbuja in je pripravljen podariti potrebnemu zadnjo paro iz žepa in slednji grizljaj kruha. Po naših skromnih močeh se bomo potrudili tudi za bodoče, da bomo našega dobrega g. Janeza podpirali pri raznih cerkvenih potrebah ter popravilih in mu bomo v veselje s pravim krščanskim življenjem.

Pohorje

Vitanje. (50 letnica Posojilnice.) V letošnjem letu je imela Posojilnica 50. občni zbor, ki pa ga

Nekaj dni potem se je advokat spet oglasil na Ledinah in je našel Tilko samo v hiši.

»Oo, prav dobro jutro, lepa gospa!« je sladko zagostolel.

»Ali hočete gospodarja?« je vprašala Tilka osorno, ne da bi se za njegov pozdrav kaj zmenila.

»Seveda hočem gospodarja; pa menda ga danes ni doma.«

»Je. V hlevu je. Pokličem ga.«

»Ne, ne, se ne mudi,« je branil advokat in ji zaprl pot. »Saj rad počakam, da pride. Medtem se lahko midva kaj pomeniva.«

»Z menoj se nimate kaj meniti.«

»Pa še koliko! Tako lepe in pametne ženske še nisem videl, kakor ste vi.«

»Kar gospodje advokati rečejo, ni, da bi moralo biti res.«

»Če mojim besedam ne verjamete, vam bom z dejanjem dokazal.«

Doktor Hudnik je menil, da nobene ženske ni kaj prida. Tudi je imel Končnika že tako v krempljih, da je mislil, da si v njegovi hiši lahko vse dovoli. Zaradi tega ga ni bilo sram, ko je ponudil Tilki cekin, če se mu da poljubiti. Tedaj pa se je Tilka razkačeno zadržala:

»Nesramnež, kaj pa si mislite!«

S temi besedami ga je potisnila od sebe in je sku-

šala pobegniti. Pa že jo je prijel za roko in jo krepko držal ter rekel:

»Nikar se ne napravljajte kakor kak jež; to vas le grdo napravi.«

»Izpuscite me; vpila bom... Halo, pomagajte, pomagajte!«

Ta trenutek so se odprle duri, skozi nje je planil Jurij. Oči so se mu strahotno svetile. Bil je bled, so-pihal je od razburjenja in je mogel le to reči:

»Gospod, da ste tak falot, tak nesramen falot, tega si ne bi bil mislil.«

»Heee, heee, kaj pa hočete?« se je advokat predrzno obregnil. »Čedno ptičico ste si ujeli pod streho. Se razumete na take reči. Če je drugim vaš ljubček tudi po-godu, na to še celo lahko kaj date. Pa ni treba, da ste ljubosumni.«

Tedaj Končnik ni bil več kos svoji jezi.

»Lump!« je zarjul, zamahnil in pripeljal advokatu pošteno klofuto.

Hudniku je udarila kri v senca, iz oči so mu švignile strupene strele, zahretil je in zapiskal s svojim hreščem glasom:

»Surovina, za to mi boš plačal. Imam te v rokah in ti odslej ne bom več prizanašal. Le varuj svojo ljubico, da boš imel koga, ki bo malho za tabo nosil...«

(Dalje sledi)

krat, a so se končno morali vedno umakniti s francoskega ozemlja. 29. vdor Nemcev v Francijo se je zgodil leta 1914. in 30. vdor se je odigral v sedanji evropski vojni.

Človek, ki ni nikoli videl ženske, je umrl v nekem pravoslavnem samostanu na sveti gori Atos na Grškem. Bil je to 82 letni menih Dimitrij Konopasi. Mati mu je umrla takoj po rojstvu, oče je izročil dete v samostan, kjer je zrasel in živel kot menih, ne da bi se le enkrat v življenju srečal z ženskim bitjem.

Babica z 58 vnuki. Mrs. Carrie de Weese je dobila časten naslov najuspešnejše babice v Kaliforniji. Žena, ki šteje zdaj 60 let, ima namreč že 58 vnukov.

*